

Innovation, konkurrens och demokrati
Om den regionala utvecklingspolitikens
utmaningar

Malin Rönnblom

Reglabs årskonferens, 11 mars 2026

Vid lunchbordet ...

Säg bara det du brukar säga, det
har väl inte hänt nåt, eller?

<https://sola.kau.se/ppg/>

Research group on Power, Politics and Governing

Mailkonversation med Jörgen Johansson ...

I likhet med digitaliseringen saknas den partipolitiska ambitionen och efterhand har det varit experterna som kom att vara de drivande i den regionala utvecklingspolitiken (med politikerna på bänken).

Tydligare exempel på hur demokrati blev meritokrati finns nog inte.

Jag minns när du och jag var de enda statsvetarna på konferens med 2006-års landsbygdskommitté där det fanns embryon till nya tankar och idéer om det vi idag talar om som en samlad svensk territoriell politik.

Då pratade vi om demokrati ...

Studentlitteratur

REGION BOKEN

SVERIGE PÅ REGIONAL NIVÅ

Agneta Blom
Jörgen Johansson
Magnus Persson

Tillväxt genom konkurrens, marknadens primat och 'the economic man' ...

Trängd demokrati

*Om politikens vardag
och om att vara människa*

Malin Rönnblom
Kerstin Alnebratt
Maud Eduards
Jörgen Johansson
Andreas Öjehag-Pettersson

GIDLUNDS FÖRLAG

 frontiers
in Political Science

ORIGINAL RESEARCH
published: 10 August 2021
doi: 10.3389/fpos.2021.711185

Democratic Institutions Without Democratic Content? -New Regionalism and Democratic Backsliding in Regional Reforms in Sweden

Jörgen Johansson^{1,2*}, Malin Rönnblom^{3,4} and Andreas Öjehag-Pettersson^{3,4}

¹University of Gothenburg, Gothenburg, Sweden, ²School of Public Administration, Gothenburg, Sweden, ³Karlstad University, Karlstad, Sweden, ⁴Political Science, Karlstad, Sweden

OPEN ACCESS

Edited by:
Judith Keller,

Centre for Economic and Regional
Studies, Hungary

Reviewed by:

Ilona Pálné Kovács,
Centre for Economic and Regional
Studies (MTA), Hungary
Arjan Schakel,

The aim of this article is to examine trends of democratic backsliding associated with the long standing reform work on regional institutions and policies in Sweden. To this end, democratic backsliding is conceptualized in a different manner compared to conventional understandings. By doing so, the article highlights a missing aspect in the research on democratic backsliding that concerns how well-intended reforms designed to strengthen democratic institutions can also harbor non-democratic consequences. In Sweden, a new political arena was created when the former county councils were transformed into so-called called regions in 2010. As part of this, the regions have been assigned responsibility

Sms-konversation med Nils Björling ...

Den demografiska utmaningen är på riktigt - regional utveckling och avveckling måste hanteras parallellt inom ramen för planetens gränser och en rättvis fördelning.

Staten kan inte bara skapa marknader – marknaden kan bara vara ett svar för platser där det finns en marknad ...

Regional utveckling samt planering på kommunal nivå bör ta hänsyn till både allmänna och enskilda intressen.

De senaste åren har allmänintresset blivit ett enskilt intresse i mängden.

Det finns ingen politik för ett samhälle ...

Politics of the rurban void

Nils Björling ^a and Malin Rönnblom ^b

^aDepartment of Architecture and Civil Engineering, Chalmers University of Technology, Gothenburg, Sweden; ^bDepartment of Political, Historical, Religious and Cultural Studies, Karlstad University, Karlstad, Sweden

ABSTRACT

City-centric planning in Sweden has led to the dominance of stereotyped visions for both urban and rural areas within policy and planning practice. To challenge such a limited understanding, this study conceptualizes the *rurban void*. The aim of this article is to operationalize the rurban void as an analytical framework that extends beyond the urban and rural conceptual divide and can clarify *how* a neoliberal and city-centric planning practice in Sweden de-politicizes the urban and rural outside. The article discusses the potentials of a perspective that challenges urban privilege and opens up opportunities for the re-politicisation of spatial transformation.

ARTICLE HISTORY

Received 17 March 2022
Accepted 31 July 2023

KEYWORDS

Re-politicization; de-politicization; urban planning; rural planning

Inget nytt under solen ...

Ett urbant tolkningsföreträde? En studie av hur landsbygd skapas i nationell policy

ett urbant tolkningsföreträde: En studie av hur landsbygd skapas i nationell policy

DN DEBATT

Stad och land.

"Glöm landsbygden – Sverige behöver en stadsminister"

Stockholm, Göteborg och Malmö driver svensk utveckling. Men det är landsbygden som har fått en egen minister. Detta trots att våra storstäder har lika distinkta – och kanske mer ekonomiskt betydelsefulla – utmaningar. Skärpning tack, skriver ekonomiprofessor emeritus **Charlie Karlsson**.

DN
DEBATT
260306

Huvuddelen av Sveriges värdeskapande, innovationer och produktivitetstillväxt sker i städerna – och oproportionerligt i de tre storstadsområdena. Detta är ett vältableterat empiriskt faktum inom forskningen i urban ekonomi. Stora tätstäder är tillväxtmotorer eftersom de koncentrerar människor, företag, kompetenser och idéer.

Trots att städer har denna centrala roll för Sveriges ekonomi saknar Sverige en särskild stadsminister. I stället är stadsutvecklingspolitiken fragmenterad över politikområdena bostäder, transport, miljö, integration och regional utveckling – medan landsbygdspolitik har sin egen ministerpost. Med tanke på städernas överväldigande betydelse för nationellt välbefinnande och välfärd blir avsaknaden av en minister för städerna allt svårare att rättfärdiga.

Forskningen i urban ekonomi visar generellt över länder och tid att produktiviteten ökar med städernas storlek och tätthet. Agglomerationsekonomier – fördelar som uppstår när företag och arbetare koncentreras i städer – genererar högre löner, mer innovation och högre produktivitet. Kunskapsöverföring, stora arbetsmarknader och bättre matchning mellan kompetens och jobb gör stora städer proportionerligt mer värdefulla för den nationella ekonomin.

I Sverige står storstadsregionerna för majoriteten av bnp-tillväxten, skatteintäkterna och högkvalificerade

Foto: Thomas Karlsson

Stadsutvecklingsfrågan är fragmenterad över politikområdena bostäder, transport, miljö, integration och regional utveckling, skriver artikel författaren.

kunna samordna dessa politiska områden under en enhetlig urban strategi baserad på ekonomiska fakta.

Transportinfrastruktur är ett annat område där bristen på en sammanhängande stadsutvecklingspolitik är kostsam. Forskningen i urban ekonomi visar att långa pendlingstider och trängsel medför stora produktivitetstapp. Tid som spenderas i trafik eller överfull kollektivtrafik är tid som inte spenderas produktivt.

Trots detta utvärderas ofta stora

I Sverige står storstadsregionerna för majoriteten av bnp-tillväxten, skatteintäkterna och högkvalificerade sysselsättningar

integrationspolitiken som en investering i urban produktivitet och social rörlighet.

Vissa kan hävda att Sverige redan har starka kommuner och att stadsfrågor bör förbli lokala. Men forskningen i urban ekonomi varnar för denna syn. Storstadsregioner är funktionella ekonomiska enheter som sträcker sig över kommunala gränser. Arbetsmarknader, bostadsmarknader och transportsystem stannar inte vid administrativa gränser.

När styrningen förblir fragmenterad uppstår samordningsbrister: en kommun begränsar bostadsutbudet samtidigt som den gynnas av jobb som skapats på andra håll; en annan underinvesterar i infrastruktur samtidigt som den förlitar sig på grannregioner. En egen stadsminister skulle inte ersätta lokal autonomi, utan komplettera den genom att ta itu med samordningsproblemen i de olika storstadsområdena.

Kontrasten till landsbygdspolitik är slående. Sverige erkänner med rätta att landsbygdensområdena står inför särskilda utmaningar som kräver nationell uppmärksamhet, därav en landsbygdminister. Men stadsområdena står inför lika distinkta – och möjligen mer ekonomiskt betydelsefulla – utmaningar.

Avsaknaden av en stadsminister sänder en underförstådd signal om att städerna kan ta hand om sig själva. Forskningen i urban ekonomi visar att detta är felaktigt. Städer och därmed landets ekonomi frodas genom med-

Left before places ...
en längtan efter politik ...

Vem bryr sig om oss?

Om relationen mellan kommuner och myndigheter vid större företagsinvesteringar

Rapport 0520

”Sveriges framtid kräver nya politiska visioner”

När Kiruna tvingas flytta tusentals bostäder står norra Sverige inför en kris som ingen vill ta ansvar för. Den gröna omställningen har blivit en kamp om makt och framtid. När marknaden styr och politiken tvekar riskerar Sverige att förlora både möjligheter och sammanhållning i jakten på utveckling, skriver **två experter på stadsplanering och samhällsutveckling.**

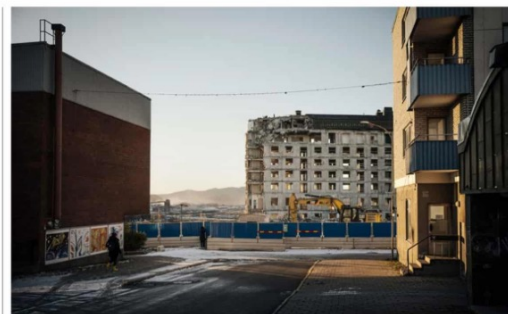
DN.
DEBATT
260111

I vår forskning om den pågående gröna omställningen av norra Sverige studerar vi samarbetet mellan svenska staten

och de kommuner som nu står inför vad flera lokala politiker beskriver som en positiv kris. Ett exempel är Kiruna som enligt nya besked från LKAB ska flytta ytterligare 2700 bostäder. Men var dessa ska placeras är svårt för kommunen att svara på. Mer eller mindre hela kommunens yta regleras av staten. Kommunen ropar på hjälp, men själva flytten av bostäder och byggandet av ett fungerande samhälle verkar inte vara ett statligt intresse. Liknande utmaningar som de i Kiruna finns även i kommuner som Boden, Gällivare, Skellefteå, Mariestad och Karlskrona.

Hur dynamiken mellan staten och kommunerna ska se ut är en återkommande debatt inom svensk planering. Sverige kännetecknades under 1900-talet av en tilltro till att samhället går att planera, att det går att driva mot en långsiktig idé om utveckling, resursanvändning och riskhantering.

Ett exempel är hur manifesterat till Stockholmsutställningen 1930 beskriver att Sverige måste välja mellan att stanna kvar i Europas B-lag eller

I Kiruna och andra investeringsorter efterfrågas nationella politiska riktlinjer som tar vara på hela landets resurser och möjligheter, skriver artikelförfattarna.

Foto: Erik Simander

neringen inträffar dock under 90-talet när samhället successivt övergår till en marknadsorienterad och global ekonomi. Åter kan förändringarna som sker ses utifrån målet att göra Sverige mer konkurrenskraftigt, denna gång inom den framväxande tjänste- och kunskapsekonomin genom att samla människor i storstadsregionerna. Men nu ändras även statens roll. Vid sidan av att marknaden i allt högre utsträckning får svara mot statens utmaningar

Det vi efterfrågar, liksom kommunerna i vår studie, är att staten formulerar långsiktiga idéer om vad Sverige ska bli.

i vår studie, är att staten formulerar långsiktiga idéer om vad Sverige ska bli. Att politiken på nationell nivå ser Sveriges utveckling som ett statligt intresse, även på platser där marknaden inte ger ett godtagbart svar på samhällets utmaningar med bostadsbyggande och investeringar i infrastruktur.

Vilken riktning Sverige ska ta är inte heller vår uppgift att formulera. Men vi ser, mot bakgrund av Sveriges moderna planeringshistoria, att de perioder där politiken formulerat långsiktiga visioner för att hantera demografiska utmaningar inom landet och geopolitiska utmaningar utanför landet har präglats av ökat välmående, stärkt produktivitet och konkurrenskraft samt framsteg för hållbar utveckling.

Sverige behöver också utveckla en planering som svarar upp mot nya politiska visioner – bland annat genom att utveckla formerna för kunskapsöverföring, koordinering av insatser från olika planeringsnivåer och ansvarsfördelning mellan offentlig och privat sektor. Detta är också arbetsmetoder som staten, via Accelerationskontoret, Visioner i norr och utredningen kring ny statlig fysisk planering, lyfter fram. Genom dessa initiativ ger staten i dag ett visst stöd till kommuner som nu står inför stora

Innovation, konkurrens, **digitalisering, beredskap** – och **demokrati**

En regional utvecklingspolitik
fångad av självklarheter ... som inte
går att ifrågasätta.

Politik är att ifrågasätta ...
Utan politisering polarisering ...

En platspolitik inbegriper
motsättningar – annars enbart en
platsförvaltning ...

En tvådimensionell demokrati –
beslutsform och livsform – kräver
politiska logiker.

